

Konu:

2019 İLA 2023 YILLARI ARASINI KAPSAYAN 11. KALKINMA PLANINDA YAPILMASI PLANLANAN VERGİSEL DÜZENLEMELER

Bilindiği üzere 2019 ila 2023 yılları arasını kapsayan 11. Kalkınma Planı TBMM’nde kabul edilerek, 23.07.2019 tarih ve 30840 Sayılı Resmi Gazete’de (mükerrer) yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. 11. Kalkınma Planında vergi mevzuatı ile ilgili önümüzdeki 5 yıllık dönemde yapılması planlanan hususlar kısaca aşağıdaki gibi özetlenebilir.

A-Gayrimenkullerin Vergilendirilmesi İle İlgili Yapılması Planlanan Düzenlemeler

225.1. İkinci ve sonraki konut alımlarında vergileme ve kredi kullanımına ilişkin düzenleme ve uygulamalar gözden geçirilecektir.

225.2. *İmar değişikliklerinden kaynaklanan değer artışlarının vergilendirilmesine ilişkin mevzuat ve uygulama güçlendirilecektir.*

263.7. *Gayrimenkul sahipliği üzerinden alınan vergiler diğer tasarruf araçlarının vergilendirilmesi dikkate alınmak suretiyle yeniden değerlendirilecektir.*

264.2. *Gayrimenkullerin vergilendirilmesinde esas alınan alım satım değerinin belirlenmesi ve beyanına ilişkin yeni bir sistem devreye sokulmak suretiyle vergide adalet pekiştirilecek ve vergileme etkinleştirilecektir. Bu çerçevede ilgili bakanlıklar sistemin tasarımı ve uygulamasına ilişkin düzenlemeler ile gerekli altyapıyı birlikte oluşturacaklardır.*

11. Kalkınma Planında gayrimenkuller ve gayrimenkul kazançlarının vergilendirilmesi ile ilgili önemli hedefler bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Kalkınma planının 225.2. maddesinde yer alan kentsel rantların vergilendirilmesidir. Özellikle son on yılda büyük kentlerde imar değişiklikleri nedeniyle bir kısım gayrimenkullerin değerlerinde önemli artışlar olmuştur. İstanbul gibi metropollerde depreme hazırlık nedeniyle bir çok bina kentsel dönüşüme girmiş ve inşa edilen yeni binaların değerlerinde önemli artışlar meydana gelmiştir. Kentsel dönüşüm dışında yeni arazilerin imara açılması nedeniyle de arazi sahiplerinin söz konusu arazilerinin değerlerinde önemli artışlar meydana gelmiştir. Bu çerçevede 11. Kalkınma Planında imar değişiklikleri nedeniyle ortaya çıkan kentsel rantların vergilendirilmesi amaçlanmaktadır.

263.7. maddede ise gayrimenkullerin sahipliği üzerinden alınan Harçlar ile Emlak Vergileri konusunda diğer tasarruf araçları dikkate alınarak vergilendirilmeye yönelik düzenlemeler yapılmasının planlandığını görmekteyiz. Bilindiği üzere kamuoyunda gayrimenkuller döviz, hisse senedi, tahvil ve faiz gibi bir tasarruf/yatırım aracı olarak görülmektedir. Söz konusu tasarruf araçlarının her birinin iktisap, satım veya elde edilen kazançları farklı oranlara göre vergilendirilmektedir. Madde metninden anlaşılan gayrimenkullerin bir yatırım aracı gibi değerlendirilerek, diğer yatırım araçları getirilerinin vergilendirilmesi örnek alınarak yeni düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir.

Yine Planın 225.1. maddesinde ikinci ve sonraki konut alımlarında (üçüncü, dördüncü, vs..) farklı harç oranının uygulanmasına yönelik düzenleme planlanmaktadır. Bu çerçevede Harçlar Kanununda yapılacak bir değişiklik ile harç oranlarının ikinci ve sonraki konut alımlarında arttırılacağı anlaşılmaktadır.

Planın 264.2. maddesinde gayrimenkul satışlarından elde edilen kazançların vergilendirilmesinde esas alınacak satış değerinin tespiti ile ilgili düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiştir. Bilindiği üzere genel olarak gayrimenkul satış bedelleri tapuda gerçek değerlerinin altında gösterilmektedir. Bu durum da önemli vergi kaybına neden olmaktadır. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nün 2019/1 sayılı Genelgesi ile 04.03.2019 tarihinden itibaren yabancı kişilerin taraf oldukları tüm gayrimenkul satış işlemlerinde "Değerleme Raporu" zorunlu hale getirilmiştir. Benzer bir düzenlemenin Türk Vatandaşlarının gayrimenkul alım satımlarında da uygulanması beklenmektedir.

B-Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Vergi Usul Kanunu'nda Yapılması Planlanan Düzenlemeler

263.1. Gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunda birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen Gelir Vergisi Kanunu'nun yasalaşması sağlanacaktır.

263.3. Vergiye uyum maliyetlerini azaltan, mükellef haklarına ilişkin kapsamlı düzenlemeler barındıran, uyuşmazlıkların kısa sürede çözülmesini sağlayan ve vergi cezalarının gönüllü uyumu artıracak şekilde caydırıcı bir yapıya kavuşturulduğu yeni bir Vergi Usul Kanunu çıkarılacaktır.

Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının Gelir Vergisi Kanunu altında tek bir kanunda birleştirilmesi hususu uzun süredir kamuoyunun gündeminde bulunmaktadır. Bu konuda hazırlanan Gelir Vergisi Kanun Taslağı 2013 yılında gündeme gelmiş olup, söz konusu Taslak ile ilgili olarak başta sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler olmak üzere birçok kurumdan görüşler alınmıştır. Ancak bugüne kadar söz konusu Taslak çalışma yasalaşmamıştır.

Vergi Usul Kanunu'nun güncellenmesi ile ilgili olarak Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan Taslak çalışma 2015 yılının sonunda kamuoyunun gündemine sunulmuş ve birçok sivil toplum kuruluşu, üniversite ve kurumdan Taslak hakkında görüşler alınmıştır. Ancak Vergi Usul Kanunu ile ilgili Taslak çalışma da tıpkı yeni Gelir Vergisi Kanun Tasarısı gibi bugüne kadar yasalaşmamıştır.

C-Vergisel Teşviklerle İlgili Yapılması Planlanan Değişiklikler

224. *Öncelikli sektörlerde şirket tasarrufları ve verimli kullanımı ilave vergisel teşviklerle artırılacaktır.*

224.1. *Öncelikli sektörlerdeki şirketlerin nakit sermaye artırımları ilave vergisel düzenlemelerle teşvik edilecektir.*

225. *Vergi ve makro ihtiyati düzenlemeler yoluyla üretken olmayan yatırımların cazibesi azaltılarak, tasarruflar verimli alanlardaki yatırımlara yönlendirilecektir.*

227.1. *Dayanıklı tüketim malları ile eğitim, tatil gibi harcama kalemleri için bankalarda harcama kalemi grubuna özel birikim hesapları oluşturulacak ve bu birikimler kullanılarak gerçekleştirilen harcamalarda ilgili ürünler için vergisel teşvikler uygulanacaktır.*

241.3. *Mali disiplin korunacak şekilde, yönetilen/yönlendirilen fiyatlar ve vergi düzenlemeleri geçmiş enflasyona endeksleme davranışının azaltılmasına yardımcı olacak şekilde belirlenecektir.*

247.10. *Şirketlerin halka açılmasına destek olacak vergisel teşvikler sağlanacaktır.*

261.2. *Vergisel teşvikler tüm iktisadi ve sosyal etkileriyle birlikte değerlendirilecek, vergi harcaması nitelikli düzenlemeler gözden geçirilerek etkin olmayanlar kademeli olarak kaldırılacaktır.*

305.2. *Öncelikli sektör yatırımlarının finansmanında katılım bankalarınca sunulan ortaklık yöntemlerinden emek-sermaye ortaklığı (mudarebe), kar-zarar ortaklığı (müşareke), ortak yatırımlar (girişim sermayesi), mülkiyet ortaklığı ve zirai ortaklıklar yöntemlerinin kullanılması halinde katılım bankalarına vergisel destek sağlanacaktır.*

458.2. *Fikri mülkiyet haklarının ticarileştirilmesine yönelik vergisel teşvikler gözden geçirilecektir.*

777.1. *Gerçek ve tüzel kişilerin Sivil Toplum Kuruluşlara yapacağı desteklere yönelik vergisel düzenlemeler sosyal ve ekonomik faydayı artıracak şekilde yeniden değerlendirilecektir.*

320.2. *Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı uçtan uca bir destek mekanizması şeklinde hayata geçirilecektir. Program kapsamında, Ar-Ge ve yatırım destekleri ile vergi teşvikleri tek pencere üzerinden sağlanacaktır. Yatırımların sürdürülebilir yüksek katma değer üretmesini temin etmek amacıyla, işletme dönemine dair finansman paketleri, ihracat destekleri gibi tamamlayıcı unsurlar da Program kapsamına dâhil edilecektir.*

Söz konusu Planda şirketlerin öz sermaye ve nakit yapılarının güçlendirilmesi ile ilgili nakit sermaye artırımlarının ilave vergisel teşvikler ile özendirilmesi öngörülmektedir. Bilindiği üzere 6637 sayılı kanun ile sermaye şirketlerinin nakit sermaye artırımlarına ilişkin olarak artırılan nakit sermaye tutarı için kurumlar vergisi teşviki sağlanmaktadır. Ancak ikincil düzenlemelerde nakit sermaye artırımına ilişkin kurumlar vergisi teşvikine önemli sınırlamalar getirildiğini hatırlatmak isteriz.

Planın 227.1.maddesinde yer alan “Dayanıklı tüketim malları ile eğitim, tatil gibi harcama kalemleri için bankalarda harcama kalemi grubuna özel birikim hesapları oluşturulacak ve bu birikimler kullanılarak gerçekleştirilen harcamalarda ilgili ürünler için vergisel teşvikler uygulanacaktır” ifadesi oldukça dikkat çekicidir. Söz konusu madde ile bazı sektörlerin üretmiş olduğu mal ve hizmetlerin satışı ile ilgili olarak bankacılık sisteminde birikim hesabının oluşturulması ve bu birikimler kullanılarak gerçekleştirilen harcamalarda ilgili ürünler için de vergisel teşviklerin uygulanması planlanmaktadır.

Yine dernek ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşlarına gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacak desteklerin sosyal ve ekonomik faydayı artıracak şekilde yeniden düzenlemesi öngörülmektedir.

Ayrıca şirketlerin halka açılması ile ilgili vergisel teşviklerin düzenlenmesi planlanmaktadır.

D- Kayıt Dışı ile Mücadele, Verginin Tabana Yayılması ve İdari Bazı Düzenlemelerin Yapılması İle İlgili Planlanan Düzenlemeler

262. Vergilemede gönüllü uyum, öngörülebilirlik ve şeffaflık artırılacak, vergileme hizmetleri etkinleştirilecektir.

262.1. İhtiyaç duyulan vergi istatistiklerinin belirlenmesi ve karşılanmasına yönelik etkin bir mekanizma kurulacak, daha detaylı ve açıklayıcı vergi istatistikleri düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılacaktır.

262.2. Gelir idaresinin kurumsal kapasitesi artırılarak kayıt dışı ekonomiyle mücadele sürdürülecektir.

262.3. Vergi Veri Analiz Merkezi kurulmasına yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.

262.4. Mükellef Hizmetleri Merkezinin etkinleştirilmesi, uygulamaya geçirilen İnteraktif Vergi Dairesi projesi ile tüm hizmetlerin elektronik ortamda sunulması ve küçük ölçekli mükelleflerin vergi kayıtlarını elektronik ortamda tutması sağlanacaktır.

262.5. e-Fatura ve e-defter uygulamaları sistemsel olarak geliştirilerek sahte belgeyle daha etkin mücadele edilecektir.

262.6. Mükellef hakları yasal altyapıya kavuşturulacaktır.

263. Vergi adaletinin güçlendirilmesi, vergi tabanının genişletilmesi ve vergi hasılasının artırılmasını sağlayacak şekilde vergi sisteminde revizyonlar yapılacaktır.

316.5. Dâhilde İşleme Rejimi, Hariçte İşleme Rejimi, Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi ve Belgesiz İhracat Kredileri ile devlet yardımları uygulamalarına ilişkin tüm süreçlerin otomasyona geçirilmesi sağlanacaktır.

265.1. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri için e-belge, e-imza, e-arşiv, e-fatura gibi yeni teknolojik imkânlarla sahip, muhasebe odaklı bir bilişim sistemi altyapısı oluşturulacaktır.

11.Kalkınma Planı'nda yukarıda sayılan amaçlar ile kayıt dışı ile mücadele, verginin tabana yayılması, vergilemede gönüllü uyum, öngörülebilirlik ve şeffaflığın artırılması, vergileme hizmetlerinin etkinleştirilmesi ile ilgili bazı tedbirlerin ve düzenlemelerin yapılması planlanmaktadır.

E- Vergi Oran ve Tutarlarında Yapılması Planlanan Düzenlemeler

263.2. Ödeme gücüne göre artan oranda vergilendirmeye yönelik mekanizmalar artırılacaktır.

263.4. Kapsam, matrah ve vergi oranlarının yeniden düzenlenmesi suretiyle doğrudan vergilerin vergi gelirleri içindeki payında artış sağlanacaktır.

263.5. Maktu vergiler fiyatlar genel seviyesindeki değişime bağlı olarak artırılacaktır.

263.6. Lüks ve ithal yoğunluğu yüksek ürünlerden ÖTV'ne tabi olmayanlar gözden geçirilerek vergi düzenlemesi yapılacaktır.

Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi ile Özel Tüketim Vergisi gibi doğrudan alınan vergilerde, verginin kapsamının genişletilmesi, vergi istisna ve muafiyetlerinin azaltılması ve vergi oranlarının artırılması ile ilgili düzenlemeler Planda yer almaktadır. Ayrıca ödeme gücü ilkesi çerçevesinde Gelir Vergisi Kanunu'nun 103. maddesinde yer alan gelir vergisine tabi gelirlere uygulanan vergi tarifesine yeni tarife oranlarının eklenmesi ile yüksek gelir gruplarının yüksek oranda vergilendirilmesine yönelik düzenlemelerin yapılmasının planlandığı anlaşılmaktadır. Bu düzenlemelerin dışında, lüks ve ithal edilen ancak Özel Tüketim Vergisine tabi olmayan malların Özel Tüketim Vergisine tabi olması için gerekli çalışmaların yapılacağı öngörülmektedir.

F- Belediye Gelirleri Kanunu İle İlgili Yapılması Planlanan Düzenlemeler

264. Yerel yönetimlerin mali yapılarını güçlendirmek amacıyla öz gelirleri artırılacaktır.

264.1. Belediye Gelirleri Kanunu yeniden düzenlenecektir.

Belediye Gelirleri Kanunu yerel olarak uygulanan bir çok vergi, harç ve katılma payını düzenlemektedir. Bunlar; İlan ve Reklam Vergisi, Eğlence Vergisi, Haberleşme Vergisi, Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi, Yangın Sigortası Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, İşgal Harcı, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı, Kaynak Suları Harcı, Tellallık Harcı, Hayvan Kesimi, Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Bina İnşaat Harcı, Kayıt Ve Suret Harcı, Altyapı Kazı İzni Harcı, İmar İle İlgili Harçlar, İşyeri Açma İzni Harcı, Muayene, Ruhsat ve Rapor Harcı, Sağlık Belgesi Harcı, Esnaf Muafılığı Belgesi Harcı, Yol Harcamalarına Katılma Payı, Kanalizasyon Harcamalarına Katılma Payı, Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payı olarak sayılabilir. Söz konusu Planda yerel yönetimlerin gelirlerinin artırılması amacıyla yukarıda sayılan vergi, harç ve katılma payları ile ilgili düzenleme yapılması öngörülmektedir. Buna göre Belediye Vergisi Kanunu'na yeni vergi, harç ve katılma paylarının eklenmesi mümkün olabileceği gibi, var olan vergi, harç ve katılma payı oran ve tutarlarının artırılmasının da olası olduğunu belirtmek isteriz.

11. Kalkınma Planı'nda verginin tabana yayılması, kayıt dışı ile mücadele ve vergilendirilmeyen bir kısım gelirlerin vergilendirilmesi amaçlanmakla birlikte daha çok merkezi ve yerel yönetimlerin vergi gelirlerini artırmaya yönelik düzenlemelerin ağırlıkta olduğunu söyleyebiliriz. Bu çerçevede önümüzdeki yıllarda artan vergi yükleri ile karşılaşmamız şaşırtıcı olmayacaktır.

Saygılarımızla,

**DENGE İSTANBUL YEMİNLİ
MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.**

(*). Sirkülerlerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlıdır. Tereddüt edilen hususlarda kesin işlem tesis etmeden önce konusunda uzman bir danışmandan görüş ve destek alınması tavsiyemiz olup; sadece sirkülerlerimizdeki açıklamalar dayanak gösterilerek yapılacak işlemler sonucunda doğacak zararlardan müşavirliğimiz sorumlu olmayacaktır.

(**) Sirkülerlerimiz hakkında görüş, eleştiri ve sorularınız için aşağıda bilgileri yer alan uzmanlarımıza yazabilirsiniz.

Erkan YETKİNER
YMM
Mazars/Denge, Ortak
evetkiner@mazarsdenge.com.tr

Güray ÖĞREDİK
SMMM
Mazars/Denge, Direktör
gogredik@mazarsdenge.com.tr